

DAVACI VE YÜRÜTMEN N

DURDURULMASINI STEYEN : Enes Cömert
VEK L : Av. Hakan Mert
UETS: 16978-79986-00165

DAVALILAR : 1- ç i leri Bakanlı ı / ANKARA
VEK L : 1. Hukuk Mü aviri Yrd. V. Hikmet Aydın
Aynı yerde
2- Emniyet Genel Müdürlü ü / ANKARA
VEK L : Av. Bahar Koç Görmez / Aynı yerde

STEM N_KONUSU : ç i leri Bakanlı ı Emniyet Genel Müdürlü ünün 27/04/2021 tarih ve 2021/19 sayılı, "**Ses ve görüntü kaydı alınması**" konulu Genelgesi'nin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

DAVACININ_ DD ALARI : **Davacı tarafından**, dava konusu Genelgenin ekil yönünden hukuka aykırı oldu u, temel hak ve özgürlükleri sınırlandırmanın demokratik toplum düzeninin gereklerinden ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekti i, ayrıca Genelge ile getirilen düzenlemenin 6698 sayılı Ki isel Verilerin Korunması Kanunu'na aykırı oldu u, emniyet personelinin kamuya açık bir alanda faaliyet icra etmesinin yargı içtihatları çerçevesinde özel hayat kapsamında de erlendirilmedi i belirtilerek dava konusu düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadı ı, bu sebeple yürütmesinin durdurulması ve iptali gerekti i ileri sürülmektedir.

DAVALILARIN_SAVUNMALARI : **Davalı idareler ç i leri Bakanlı ı ve Emniyet Genel Müdürlü ü tarafından**; usule ili kin olarak, davacının davaya konu düzenlemenin iptaline yönelik olarak dava açma ehliyetinin olmadı ı, ayrıca Genelgelerin icrai i lem de il, iç düzen i lemleri oldu u, bu sebeple bunlara kar ı idari yargıda iptal davası açılmayaca ı, kolluk görevlilerinin görevini yapmasını engelleyenleri eylemin ve durumun niteli ine göre olay yerinden uzakla tırma yetkisinin, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 168. maddesi ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 13. maddesi ile tanındı ı, dolayısıyla davaya konu Genelgenin farklı bir düzenleme içermedi i, talimat niteli inde oldu u; esasa ili kin olarak; davaya konu Genelge ile polise bir yetki verilmedi i, daha önce Kanun ile verilen yetkinin kapsamının geni letilmedi i veya kaldırılmadı ı, Genelgenin, polisin Kanun'dan kaynaklanan yetkilerinin hiyerar ik amiri tarafından açıklanması niteli inde oldu u, ayrıca davaya konu Genelge ile haberle me ve basın hakkının ihlal edildi i iddialarının asılsız oldu u, Genelge ile basın ve haberle me özgürlü ünü kısıtlayacak hiçbir hususun düzenlenmedi i, öte yandan, ki ilerin rızası olmadan ses ve görüntü kaydı alınmasının ki isel verilerin ihlali niteli inde oldu u ve ki isel verilerin korunmasının Anayasa'nın "Özel Hayatın Gizlili i" ba lıklı 20. maddesi ile güvence altına alındı ı, her ne kadar dava dilekçesinde, Genelgenin polis eyleminin görüntü kaydının alınmasını engellemek amacıyla çıkarıldı ı eklinde yorumlanmı ise de, aslında Genelge ile olaylar esnasında ses ve görüntü kaydı alınan polis ve vatandaşların ki isel verilerinin korunmasının sa landı ı, konuya ili kin olarak banko, gi e ve masa gibi vatandaş a hizmet sunulan alanlarda ya anan ki isel veri güvenli i ihlallerine ili kin olarak Ki isel Verileri

Koruma Kurumuna intikal eden ihbarlar kapsamında yapılan de erlendirme sonucunda Ki isel Verileri Koruma Kurulu'nun 21/12/2017 tarih ve 2017/62 sayılı kararında, "banko/gi e/ masa gibi bölümlerde yetkisi olmayan ki ilerinin yer almasını önleyecek ve aynı anda birbirlerine yakın konumda hizmet alanların birbirlerine ait ki isel verileri duymasını, görmesini, ö renmesini veya ele geçirmesini engelleyecek nitelikte gerekli teknik ve idari tedbirlerin alınmasına" karar verildi i, polisin müdahale etti i olaylarda olayın tarafı olmayan ahıslar tarafından alınan ses ve görüntü kaydının, yetkili makamlara suç ihbarı amacı dı ında kullanılabilece i, polisi hedef haline getirebilece inin açık oldu u, modern dünyada sosyal medya aracılığı ıyla bilgi paylaşı mının artması yanında elde edilen verilerin de i tirilerek veya yönlendirilerek suç örgütlerine kolaylıkla servis edilebildi inin görüldü ü, bu nedenle görevi gere i olaya müdahale eden bir polisin, müdahalesi orantılı olsa dahi yalnızca silah kullanırken bile görüntü altına alınmasının toplumsal infial yaratabilecek ekilde kitlelere ula tırılabilirdi i, yine ki isel verilerin ihlali suçuna sebep olabilecek nitelikte alınan ses ve görüntü kayıtlarının zaten hükme esas alınamayaca ı, bir kısım basın ve yayın organları ile birlikte ki ilerinin sosyal medya kurumları aracılığı ıyla da, olayların tümünü yansıtmayacak ekilde, yalnızca polisin zor kullandı ı an kayıt altına alınarak toplumda polis aleyhine algı olu turulmaya çalı ldı ı, davaya konu Genelgenin birçok yönüyle de erlendirilmesinin gerekti i, basın ve yayın organlarının gerçe e aykırı ve kanunlarda belirtilen sınırların ihlali niteli inde yayın yapmaları halinde sorumluluklarının söz konusu olaca ı, ancak üçüncü ki ilerinin, tüm bu sınırlardan ve sorumluluklardan muaf ekilde, olayların yalnızca görmek istedikleri boyutunu kayıt altına alarak sosyal medyaya servis etmeleri halinde toplumsal güven ve düzeni sa lamanın güçle ece i, kamuya açık bir yerde bir olaya müdahale eden, bu çerçevede 5271 ve 2559 sayılı Kanunlardan kaynaklanan yetkisini kullanan polisi engellemek, cep telefonu ile çekim yaparken polise müdahale etmek, çok yakın bir yerden çekim yapmak suretiyle polisin görevini yapmasını engellemek amacını ta ıyan çekimler ile ortada toplumsal bir olay veya suça konu olabilecek fiil olmaksızın ses ve görüntü kaydının alınması eylemlerinin yasal zeminde oldu unun kabul edilemeyece i belirtilerek davaya konu düzenlemede hukuka aykırılık bulunmadı ı, bu nedenle yürütmenin durdurulması isteminin ve davanın reddi gerekti i savunulmaktadır.

DANI TAY TETK K HÂK M : Ersin Yılmaz

DÜ ÜNCES : Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerekti i dü ünülmektedir.

TÜRK M LLET ADINA

Karar veren Danı tay Onuncu Dairesince, davalı idarelerin savunmaları alındıktan veya yasal savunma verme süreleri geçtikten sonra incelenmesine karar verilen yürütmenin durdurulması istemi, savunmaların geldi i görülmekle yeniden incelendi, gere i görü üldü;

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADD OLAY :

çi leri Bakanlığı ı Emniyet Genel Müdürlü ünün 27/04/2021 tarih ve 2021/19 sayılı, "**Ses ve görüntü kaydı alınması**" konulu Genelgesi'nin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenilmektedir.

Dava konusu Genelge incelendi inde; geli en teknoloji ile birlikte ki ilerinin ses ve

görüntülerinin kayda alınmasının ve paylaşımının arttığı, izinsiz olarak kişilerin ses ve görüntülerinin kayda alınmasının ve yayımlanmasının en temel kişilik haklarından olan özel hayatın gizliliğinin ihlali ve kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesi ve paylaşılması anlamına geleceği, bu tarz durumlar ile genel kolluk personelinin de sıklıkla karşılaşması, bazen görevin yapılmasını engelleyecek boyuta ulaşan ihlallerin personelin ve vatandaşların kişilik haklarına veya güvenliklerine zarar verirken ekilde çeşitli dijital platformlarda yayımlandığı, yayımlanan bu görüntülerin ise olayı tüm yönleriyle yansıtmayabildiği, bu durumun personeli etkilediği kadar Emniyet tekilatı açısından da kamuoyunda yanlış değerlendirmelere sebebiyet verdiği, Anayasanın "A. Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. maddesi, 3. fıkrasında kişisel verilerin korunması ile ilgili olarak, "*Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir... Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişilerin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.*" hükmünün yer aldığı, ayrıca gerek 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun, gerekse de 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda kişilerin özel hayatının gizliliği ile bu gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesinin cezai yaptırıma bağlandı, yine 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nun 13. maddesi, 1. fıkrası, (E) bendinde "*...Polisin kanunlara uygun olarak aldığı tedbirlere karşı gelenleri, direnenleri ve görev yapmasını engelleyenleri, ... eylemin veya durumun niteliğine göre; koruma altına alır, uzaklaştırır ya da yakalar ve gerekli kanuni işlemleri yapar...*" hükmüne yer verildiği, bu nedenle personelin görevini ifa ederken bu tür ses ve görüntü alınmasına tevessül edecek davranışlara fırsat vermemeleri, eylemin veya durumun niteliğine göre kayıt yapan kişileri engellemeleri, kanuni şartları oluşturmada da adli işlem yapmaları gerektiği hususlarında personelin bilgilendirildiği görülmektedir.

LG L MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "**Yasama yetkisi**" başlıklı 7. maddesinde, "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez." hükmüne; "**Temel hak ve hürriyetlerin niteliği**" başlıklı 12. maddesinde, "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Temel hak ve hürriyetler, kişilerin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder." hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa'nın, "**Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması**" başlıklı 13. maddesinde (Değişik: 3/10/2001-4709/2 md.) ise, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmü; "**Haberleşme hürriyeti**" başlıklı 22. maddesinde, "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâkın korunması veya haklarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz. Yetkili mercinin kararı yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi halde, karar kendiliğinden kalkar.

stisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşları kanunda belirtilir." hükmü yer almaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "**Özel ve aile hayatına saygı hakkı**" başlıklı 8. maddesinde, "Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazı masasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmesi ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya haklarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir." hükmü; " **ifade özgürlüğü**" başlıklı 10. maddesinde, "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğü ve haber ve görüş alma ve verme özgürlüğü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, haklarının önnet ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir." hükmü yer almaktadır.

HUKUK DE ERLENDİRME:

USUL YÖNÜNDEN:

Davalı idarelerin, davacının dava açma ehliyetinin olmadığına ve davaya konu Genelge'nin icrai nitelikte olmadığı, dolayısıyla idari davaya konu olabilecek nitelikte bulunmadığına ilişkin iddiaları yerinde görülmemiştir.

ESAS YÖNÜNDEN:

Haberleşme özgürlüğünün temel unsurlarını; haber, düşünce ve kanıları serbestçe örnebilme, toplayabilme, açıklayabilme, yayabilme hakları olmaktadır. (Savaşçı, Bilgehan, "Haberleşme Özgürlüğünün Korumaya Elverişli Sınırlandırılması", TBB Dergisi, 2011, Sayı 96, syf. 270,271). Dolayısıyla haberleşme özgürlüğünün; görsel ve yazılı medya araçları yoluyla fikir, düşünce ve haberlerin yayılmasını güvence altına alan ve daha özel bir ifade biçimi olan basın özgürlüğü de kapsadığı anlaşılmaktadır. (AYM, Emin Aydın Kararı, Başvuru No: 2013/2602, T:23/1/2014, § 44-45). Diğer yandan, haberleşme özgürlüğü, düşünce ve düşüncenin oluşmasına yardımcı olduğu için ayrıca düşünceyi yayma özgürlüğünün de bir parçası olarak kabul edilmektedir (Başbakan, Veysel (Çeviren), "Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararı", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 2003, Cilt 7, Sayı 2, s.5, Dipnot 230).

Yukarıda yer verilen Anayasa'nın 22. maddesi incelendiğinde; herkesin haberleşme hürriyetine sahip olduğu, haberleşmenin gizliliğinin ise esas olduğu, bu hakkın, madde metninde belirtilen sınırlama sebeplerine başlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararıyla veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kanunla yetkili kılınmış mercinin yazılı emri uyarınca sınırlandırılabilmesi görülmektedir. Bu kapsamda, söz konusu hakkın belirli hallerde sınırlandırılabilmesi, dolayısıyla mutlak bir nitelik taşımadığı açık ise de; Devletin,

bu sınırlandırma sebepleri haricinde söz konusu hakkın kullanılmasını sağlamak için yükümlülüğünün bulunması unun kabulü gerekmektedir.

Ayrıca, Anayasamızın 13. maddesinde; temel hak ve hürriyetlerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve **ancak kanunla sınırlanabileceği**, bu sınırlamaların, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı hükme bağlanmıştır; Anayasamızın "Temel Haklar ve Ödevler" başlıklı ikinci kısmında düzenlenen haberleşme hürriyeti ile basın hürriyetinin, temel hak ve hürriyet kapsamında olduğu, dolayısıyla anılan haklara yönelik getirilecek sınırlamaların kanunla yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin yukarıda yer verilen ve konusu itibarıyla haberleşme hürriyetini de kapsayıcı nitelikte olduğu anlaşılan özel ve aile hayatına saygı hakkı ve ifade özgürlüğüne yönelik ilgili maddeleri incelendiğinde; söz konusu hakların herkes yönünden geçerli olarak kabul edildiği ve bu haklara yönelik sınırlamaların ilgili sınırlama sebeplerine bağlı olarak ancak yasayla öngörülen hallerde yapılabileceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu Genelgenin içeriğine yönelik yapılan değerlendirmede; söz konusu Genelge ile getirilen düzenlemelerin temel hak ve hürriyetler içerisinde bulunan haberleşme hürriyeti ile basın hürriyetine yönelik kural ve sınırlamalar getirdiği anlaşılmıştır; bu haliyle yasama organının tasarrufu niteliğindeki kanun yerine yürütme organına dâhil davalı idarece Genelge niteliğindeki bir düzenleyici işlem ile adı geçen temel hak ve hürriyetlere yönelik sınırlama getirilmesinde Anayasamızın 7. ve 13. maddelerine uyarlık bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

Bu itibarla, anılan temel hak ve hürriyetleri, Anayasamızın 13. maddesinde getirilen hukuki güvencelere ve kanunla sınırlama ilkesine aykırı olacak şekilde düzenleyen dava konusu Genelgede hukuka uyarlık görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Yargılama Usulü Kanunu'nun 27. maddesi, 2. fıkrasında öngörülen koşulların birlikte gerçekleştiğinden davalının yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne,

2. Dava konusu işleri Bakanlık Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 27/04/2021 tarih ve 2021/19 sayılı, "**Ses ve görüntü kaydı alınması**" konulu Genelgesi'nin **YÜRÜTÜLMESİNİN DURDURULMASINA**

3. **Bu kararın tebliğini izleyen günden itibaren 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay Dava Daireleri Kurulu'na itiraz yolu açık olmak üzere**, 16/11/2021 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

Ba kan	Üye	Üye	Üye	Üye
Yılmaz	brahim	Vahit	Metin	Lütfiye
AKÇEL	TOPUZ	KINALITA	ARITI	AKBULUT